

פרי קודש הילולים

לעילוי נשמת הרבנית מרת חייאל רייכלס ע"ה בת הג"ר דב בער זצ"ל א"ח הג"ר בנימין וואלף זצ"ל (הורי הרבנית מרת היצל ע"ה א"ח רבינו הלל הזקן מאייבשיץ זצ"ל, אבי רבי אליעזר זצ"ל) אבי רבינו הגה"ק זצ"ל נלב"ע כ"ה טבת תקס"ג תנצב"ה

פר' וארא תשפ"ג

בס"ד, גליון מס' 46

מתורתו ומורשתו של רבינו הגה"ק הילל זצ"ל אברק"ק סאסרעגען זי"ע

פר' וארא

במכת ברד הבינו המצריים שאינם יכולים להשיג בשכלם את הנהגת ד'

כִּי בַפֶּעַם הַזֹּאת אָנִי שֶׁלַח אֶת כָּל מַגְפָּתֵי אֶל לִפְדֵי וּבַעֲבָדֶיךָ וּבַעֲבֹרֶיךָ תִּדְרַע כִּי אֵין כָּמֹנִי כָּכָל הָאָרֶץ

(שמות ט, יד)

משה בא לבקש ולהתרות בו, אמרו שדרכי הקב"ה הם נגד השכל כי אם הוא שולט בטבע ובעולם למה הוא צריך לרצונו של פרעה.

אולם משראו את מכת ברד שהיתה נס בתוך נס מה שאין השכל יכול להשיג, הבינו כי הם מבקשים להשיג את דרכי הקב"ה בשכל האנושי, וזה בלתי אפשרי, כי נסתרים דרכי ד' והם גבוהים מעל השכל האנושי, ואז הודה פרעה ואמר "חטאתי הפעם ד' הצדיק ואני ועמי הרשעים".

ועל כן רק מכת ברד שסתרה השגתם והבנתם את דרכי ד', נקראה "כל מגפותי" כי מעיקרא נוכחו לדעת שאינם יכולים להשיג את ד', וכך מפני זה נאמר בה שנסלחה "אל לבך ובעבדיך", כי מכה זו סתרה למפרע את "לכם" והיינו השגתם והבנתם אשר בשבילם מרדו עד עתה בד'.

(ח"א קנב)

יש לדקדק למה נקראה מכת ברד "כל מגפותי". עוד יש לדקדק למה אמר "אל לבך" וכי במכת ברד לקו המצרים בלבם (ועיין רש"י).

ונראה לפרש על פי מה שאמרו חז"ל (שמות רבה יב, ד; הו"ד ברש"י) שבמכת ברד הי' נס בתוך נס שהיתה אש מתלקחת בתוך הברד, וזהו פלא ואין אדם יכול להשיג זאת ולהבין הדבר בשכלו. וצריך להבין למה עשה כן הקב"ה.

אלא שבתחילה כשאמר משה לפרעה (שמות ז, טו) "אלקי העברים שלחני אליך וגו'", נתייעץ פרעה עם עבדיו ויועציו, והם דחו את דברי משה וטענו כי הם נגד השכל, כי אם אלקיהם כל יכול שליט בשמיא וארעא, למה צריך הוא לשלוח שליחים אל פרעה ולבקש ממנו שישלחם, יוציא את עמו ויקחם. וגם אחר כך בכל מכה ומכה שהי'

ישמח לב מבקשי ד'

שמחים אנו להודיע כי בעז"ה, לקראת היארצייט של רבינו הגה"ק זצ"ל החל ביום א' אדר הבעל"ט, עלה בידנו להו"ל

"הגדה של פסח – פרי קודש הילולים"

מעוטרת בפנינים יקרים, רעיונות ודרושים, מדבש ונופת צופים מתוקים, עינים מאירים, לעבודת ד' מלהיבים, מתורתו וחכמתו של הגאון הקדוש, ענותן ושפל ברך, פי צדיק יהגה חכמה, דברי פי חכם חן,

כ"ק רבינו הגה"ק רבי הילל פאללאק זצוקללה"ה

עפ"י ספרו הק' "קודש הילולים"

ההגדה תצא לאור בעז"ה במהדורה מפוארת

"מהדורת זכרון הילל יחיאל"

לכבודו ולזכרו של היקר באדם

מוה"ר ר' הילל יחיאל פולק ז"ל,

בן אחר בן לרבינו הגה"ק זצ"ל

נדבת חתנו ובתו הנה"ח ראש וראשון לכל דבר שבקדושה ובפרט לזכרון רבינו הגה"ק זצ"ל ותורתו,

ה"ה הרה"ח ר' יחזקאל פדר שליט"א זווג' מרת סימחה תחי'.

"...ואולי אם המצא תמצא איזה דברי אגדה אשר ראוי לאמרם בשבילי, אולי אבנה גם אני בעבורכם..." (שם בהקדמה)

"וזאת באתי לרשום איזה ליקוטים למען ירוץ הקורא, ולאמר בשבילי איזה דבר בכל שבוע..." (קודש הילולים ח"א עמ' ז)

דברי התענוגים

מאת רבינו בנימין וואלף בן רבנו יואל זצ"ל רייכלס אב"ד שאפי, מח"ס "דברי התענוגים"

חותנו של רבינו הגה"ק הילל הזקן זצ"ל אב"ד אייבשיץ

יישוב הסתירה אם מכת ברד היתה הקשה ביותר או מכת בכורות

'כי בפעם הזאת אני שולח את כל מגפותי אל לבך וגו' הנני ממטיר כעת מחר ברד'

(שמות ט, יג-יח)

מכה, כי על כולם היה אומר שגם החרטומים יוכלו לעשות כן. ואפילו במכת ברד "ששקולה כנגד כל המכות", לא היה אפשר להפחידו. כי מכת ברד לא היתה רק על מי שהיה בשדה, ואם כן יאמר פרעה, שהמכשפים שיהיו בבתים יוכלו לעשות בלהטיהם כן. לכן התרה בו הקב"ה מיד בתחילה במכת בכורות, ואמר לו 'הנה אנכי הורג את בנך בכורד'. שכיון שמכה זו נוגעת בנפשות, ואף הוא עצמו היה בכור, לא יוכל לדחות את ההתראה בטענה שהמכשפים יוכלו לעשות כן. כי מה יועיל לו לעשות ע"י המכשפים אחר שהבכורות כבר ימותו, וכי יעשו להמית עוד. אלא קרוב הדבר שישמע לשלח את ישראל, כבר בהתראה ראשונה.

וזהו שפירש רש"י בפרשת שמות, "היא מכה אחרונה ובה התרהו תחילה, מפני שהיא קשה", היינו שהיא קשה להיעשות ע"י המכשפים. "וזה הוא שאמר איוב, 'הן א-ל ישגיב בכחו' וכו'. בשר ודם המבקש להינקם מחבירו מעלים את דבריו, שלא יבקש הצלה. אבל הקב"ה ישגיב בכחו ואין יכולת להימלט מידו, כי אם בשובו אליו, לפיכך הוא מורה ומתרה בו לשוב". כלומר, שחפץ ה' היה שפרעה ישוב מיד בהתראה הראשונה, לכן התרה בו במכת בכורות.

וזהו שנקט רש"י בלשונו "שהיא קשה", פירוש, אע"פ שהברד היא ה"שקולה נגד כל המכות", אבל מכת בכורות היא ה"קשה" בכדי להחזירו בתשובה, כיון שאחרי שהיא תפגע בנפשות שוב לא יוכלו המכשפים לעשותה, ודו"ק.

וקל להבין ונכון בעזרת ה'.

'כי בפעם הזאת אני שולח את כל מגפותי אל לבך', פירש רש"י, למדנו מכאן שמכת בכורות שקולה כנגד כל המכות.

ורבים קמים עליו לתמוה, הלוא כאן נאמרה מכת ברד, ואיך למדנו מכאן למכת בכורות. ותירץ הגאון הרא"ם זצ"ל בשם רבינו תם מאורלייני"ש, וזה לשונו, שהגירסא היא מכת בכורות, בפתח הבי"ת ובשורק הוי"ו, והיא מכת הברד. ונקראת כך על שם שלא היתה המכה הזאת רק בדברים האביבים, כדכתיב 'והפשתה והשעורה נוכתה כי השעורה אביב' וגו', ע"כ. ולכאורה תירוצו אינו מובן, דבפרשת שמות (לעיל ד, כג) פירש רש"י, 'שלח את בני ויעבדני ותמאן לשלחו הנה אנכי הורג את בנך בכורד', "היא מכה אחרונה ובה התרהו תחילה, מפני שהיא קשה". משמע דמכת בכורות ממש היא הקשה שבכולן.

ומה שנראה לי לתרץ בעז"ה על נכון, הדנה עוד יש להבין את ההבדל בלשונו של רש"י, שכתב כאן "ששקולה כנגד כל המכות", ולעיל נקט בלשונו "שהיא קשה".

ויש לומר דהדא מתורצת בחברתה. דבאמת כוונת רש"י כתירוץ ר"ת הנ"ל, שמכת ברד היא השקולה כנגד כל המכות, אבל התראה תחילה היתה בדוקא עם מכת בכורות. כי הקב"ה רצה שפרעה ישוב בתשובה, וישמע דברו לשלוח את ישראל, כבר בהתראה הראשונה. וכיון שפרעה היה סבור שמושה ואהרן עושים את כל המופתים ע"י כשפים, כדכתיב בקרא (ז, יא), 'ויקרא גם פרעה לחכמים ולמכשפים ויעשו גם הם' וגו', לכן לא היה שייך להתרות בו בהתראה הראשונה ולאיים עליו בשום

נוסח המצבה:

פ"נ

האשה החשובה והצנועה

רבת החסד

עבדה את ה' בכל לבבה

כל חיי' מסרה לחנך בני'

אל דרך התורה והיראה

מרת **בילה**

בת ר' שלמה ז"ל

אשת מהר"ר חיים יחזקאל

לאזאר ע"ה

נ' ליל ש"ק ד' שבט תשכ"ח

ת. נ. צ. ב. ה.

ביום ד' שבט יחול יום היארצייט של נכדת רבינו הגה"ק זצ"ל

הצדקת מרת **בילא לאזאר** ע"ה אשת רבי חיים יחזקאל ז"ל.

מרת בילא נולדה בשנת תרמ"ב בערך לרבי שלמה הירש זצ"ל ומרת רבקה ע"ה בת רבינו הגה"ק זצ"ל בכפר פראטא (עיר מגורי הורי רבי שלמה). בהגיעה לפרקה נשאה רבי חיים יחזקאל לאזאר ז"ל (בשנת תר"ס בערך). בשנת תש"י עלו רבי חיים יחזקאל ומרת בילא לארץ הקודש וקבעו דירתם בעיה"ק ירושלים.

מרת בילא ע"ה, היתה מפורסמת בירושלים בצדקותה, ובנות ירושלים היו באים אליה עם קוויטלאך לתפילה. היא היתה מתפללת ג' תפילות במנין מידי יום, בשטיבלאך שבשכונתה מאה שערים. כמו כן מידי לילה ערכה תקון חצות בבכיות נוראות על חורבן ביהמ"ק ובתפילה לגאולה השלימה. היו גם בחורים שהיו באים לקבל ברכתה לפני התייצבות לשלטונות הצבא.

היתה תמיד מעוררת ילדי' ונכדי' בדברי מוסר ויראת שמים, לקיום מצוות וצניעות. מספרים שכשהי' מי מבני הבית מברך ברכת המזון הי' אסור להרעיש בכדי שלא להפריעו ממצוותו. ביום הקדוש היתה עומדת כל התפילה מתחילה ועד סוף.

מרת בילא נלב"ע בליל שבת קודש ד' שבט תשכ"ח ומנו"כ בהר המנוחות. תנצב"ה.

לקבלת הגליון בעז"ה מידי שבוע, וכן לקבלת גליונות קודמים, להנצחה והודעה על שמחה

נא לשלוח לכתובת: info@Kodesh-Hilulim.com

כמו"כ כל מי שיכול להעשיר ברעיונות ומאמרים וכדו' למטרות הגליון נא לשלוח לכתובת הנ"ל.